

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
A: Muzeum i Muzeum Pomorskie
oraz Wojskowej Muzyki Pomorskiej
B: Toruń, ul. Podmurna 12 tel. 0048 52 22 16
e-mail: fapak@wp.pl www.zawacki.pl
NIP 956 16 25 127; KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

poproszeni nr K: 443
Emilia Berski 6.09.2001
ef

Bydgoszcz

Bydgoszcz
AK

gr. "Wybrzeże"
** Breyer Maria
zd. Drawska

HK-443/443 Pom

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Breyer Maria

T: XX:443/443 Tom.

Bydgoszcz, AK

I/1. Relacja k. 1 s. 1-2

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora k. 1 s. 1-2

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne

k. 16

VI. Fotografie

brak

1/1. Relacja - Breyer Maria

1. Dane biograficzne Marii Breyer
sprowadzone przez Komisarską,
rekr. omys. (odpis)

lk. 1 s. 1-2

Odpis

DANE BIOGRAFICZNE

poz. 443/11
data wypisu 2.07.79

Breuer Maria

- 1/ Imię i nazwisko obecne i panieńskie .....
z d. Drowska
- 2/ Pseudonim - jeśli posiadał on nazwisko okupacyjne .....
- 3/ Imiona ojca i matki ..... Jan i Franciszka
nazwisko panieńskie matki ..... Derengowska
12.01.1903 Zblewo pow. Starogard
- 4/ Data i miejsce urodzenia .....
- 5/ Adres obecny ..... Bydgoszcz

Przed wojną

- 1/ Szkoła uczenia lub studia ..... Podstarowe
- 2/ Przygotowanie do służby krajowej np. kursy wojskowe lub udział
w batalionach przygotowania wojskowego młodzieży ..... /
- 3/ Jeśli pracował - to gdzie i kiedy ..... maj 1942 r.

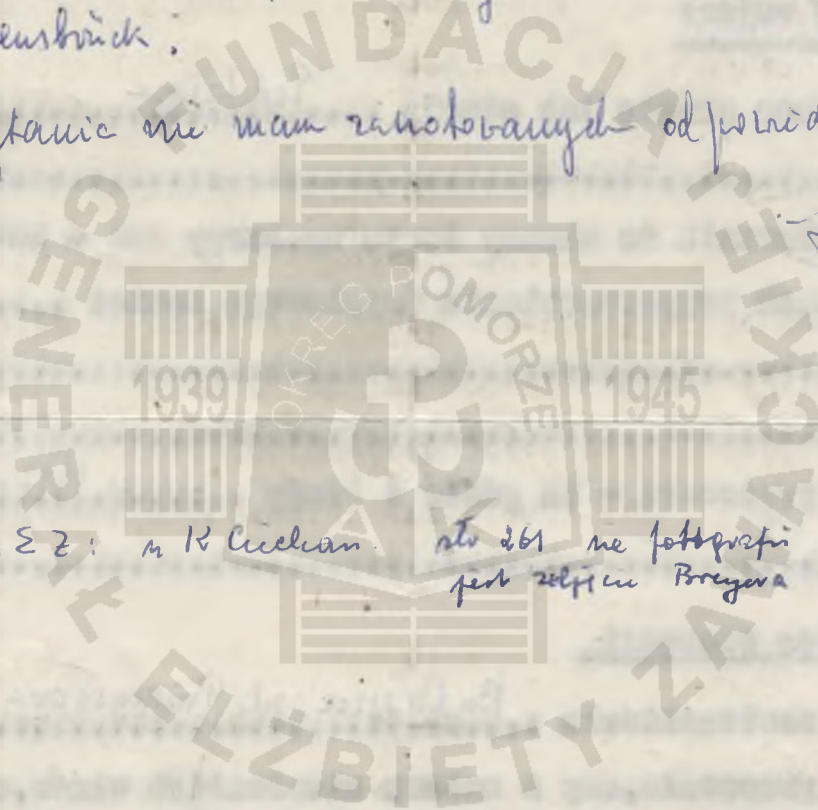
Okres okupacji

- 1/ Gdzie zamieszkiwał ..... Bydgoszcz ul. Przemysłowa 9
- 2/ Gdzie pracował, czy z zakresu niemieckich władz, od kiedy do kiedy
..... /
- 3/ Czy brał udział w pracach konspiracyjnych, jakie, kto był d-oc
od 1942 r. kierownik Lalk ..... D-cc Derengowski Gorard ps. "Gorwary"
- 4/ w jakiej organizacji politycznej, czy była nielegalna, polska
funkcja I.D.T. sprawy administracyjne jak załatwianie w niemieckim Urzędzie
Miejscowym, kartki żywnościowe dla d-oc oraz wydawanie fałszywych kartek żywnościowych
przynależnych z karnymi.
5/ W tajnym mieszkaniu, gdzie kiedy ile dzieci .....

- c. w powrocie z Niemcami polskimi w 1950r. - pomoc w Niemczech lub w Niemczech - obóz koncentracyjny - Melina Derengowskiego Gerarda.
  - d. lub sabotaż gospodarczy - brak
  - e. pomoc w Niemczech z obóz niemieckich.
  4. Kiedy został aresztowany II połowa 1943 r.
  5. z czego został aresztowany - sabotaż gospodarczy - wymiata fabrycznych kartek - wymiatających na towar.
  6. Kiedy wywieziono do obozu, nr. obozowy: obóz w Szwobedanie potem Ravensbrück.
- na dalsze pytania nie mam zadowolonych od powiadzi.

Alu.

Waga 22: m. K. Cielian. str. 261 nie fotografii matki „Wyboru”
jest zdjęcie Poręby (m. 22?)

1/2. Dokumenty Breyer Marii:

1. Leg. nr 189 „Odsłuki Pamiętkowej Okręgu
Pomorskiego Armii Krajowej, wyd. 11.11. 1989,

oryg.

nr. 1 s. 1-2

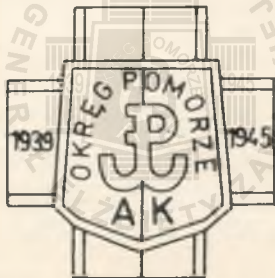

1-2

leg. nr 189
- Breyer Maria

LEGITYMACJA
ODZNAKI PAMIĄTKOWEJ
OKRĘGU POMORSKIEGO
ARMII KRAJOWEJ

Nr 189 . 8

Nazwisko . . . Breyer . . . . .

Imię . . . . . Maria . . . . .

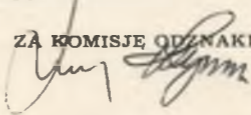
Pseudonim . "Maria" . . . . .

Przydział . . . Garn. Bydgoszcz . . . . .

jest upoważniony do noszenia

**ODZNAKI PAMIĄTKOWEJ
OKRĘGU POMORSKIEGO
ARMII KRAJOWEJ**

ZA KOMISJĘ ODZNAKI

1986 r. dnia 11 listopada 1986 r.

K-443

AK-Bydgoszcz

Breyer-Maria

z d.
Drańska
10

OKAK 19272

++

T: K-443/443 Pau.

Bydgoszcz
AK

Broyer Maria

V. Karty informacyjne
k. 16

Breyer Maria

1

1.

2

443P.

3

2 K
Bydgoszcz

4. Breyer Maria

5 - 2 ol. Drawska

6.

8. Jan Franciszka
2 d. Darengowska

10. Bydgoszcz.

12. Rel. Mansionska

KAK 55/1924

13

od maja 1942 r.

Breyer
Maria Breyer

niegusta do siatek mysiec. Hybridy przez
 Granda Berengonskiego. Była chleba krzyżak
 i mieszkała w Bydgoszczy - Hrad, tuż przy drodze
 kolejowej, na ul. Przemysłowej i prowadził sklep.
 Antyczna w sierpniu 1949 r. w Bydgoszczy przez
 Gusto.

T. Jasowski, Pomorski udr. opom. "Falty" z 19.04.1995 r. s. 3
 i 8

5.21.14

Pomoc

192/1 Bydgoszcz

Ravenstrick

W

+ Breyer Maria

Grawska
z domu

zblewo

12.01. 1903, pow. Starogard

imię i nazwisko

data urodzenia

Bydgoszcz ul. Przemysłowa 9
adres obywatelski 25-258 w u

+ 2.11.1919 w Bydgoszczy

uwolniona z Ravenstrick 1945
data śmierci

rodzina: tel. Gerard Deręgowski „Gerwanj” b. ref

Grupy wyzładowanej, „Wyszczerze” „ZU 2-Mi.

Deręgowski Gerard.

Bydgoszcz

Brejer Maria

Jamieszkała w czasie okupacji Bydgoszcz Piłsudzka 9
jest moją kuzynką. Przyjeżdżając z Warszawy przebywałam
mniej od 2^{ch} do 3^{ch} tygodni stamtąd wyjeżdżając wdalszą
podróż do Prus Wschodnich wracając i poskoplewając całego
materiału wywiadowczego wracając do Warszawy.

Jej zadaniem było oficjalnie mnie meldować w biurze meldunkowym
skąd otrzymywałam Kartki zymosciowe i tzw. Rauchenkarte na
czas mojego pobytu. Pobrowie te rzeczy zostaty odnotowane wraz
z pisaniem na moim dokumencie pozwalajace przejście przez
granice do Generalnej guberni. Te Kartki zymosciowe które
były fałszywe a przyznione z Warszawy były przez M. Brejer
realizowane.

Dziękuję odpis pisma Gauleitela Forstera z Gdanska, na pismo
Franciszka Brejera o wskazanie

wstąpiła do organizacji
Kwiecien 1942.

Brejer

Prayer skania

odpis

5

Zamieszkała w, orazie obywateli. Wydziału Przemysłu i
Zest. moja twójka. Przyjeżdżając w Kartary przybyłam
w mijad 2 i - 3. dzień. Wygodnie stanęła w miejscowości
i dalszą drogę do Prus Kłodzkiego, wzywając i po skompleto-
warciu całego materiału wyjazdowego brzołem do Kartara-
ry. Jak wiadomym było, oryginalnie mnie, meldować w biurze mel-
bitnowym, która bierze myślną kartę w wyrobie i tak.
Ważniejszą rolę wa obrotu innego państwa. Zobowiązuje to wrocy
wastaly, adnotowane w waz w jawnym, dla moim, dohimprowe!
wrazaliger przewoze przez, granice do Generalnej Guberni.
Zaś kartki wyrobie, które były fabryczne a fabrykowane
w Kartary były przez on. Przejm. waznawane
dotychczas odpr. przyn. gabinetu Korolera w ydomstwa
wa jawnym Gwardyjskiej Przewoz o inakwazone

zstąpiła do organu. - koniec 1942)

1-1 Przingo 18

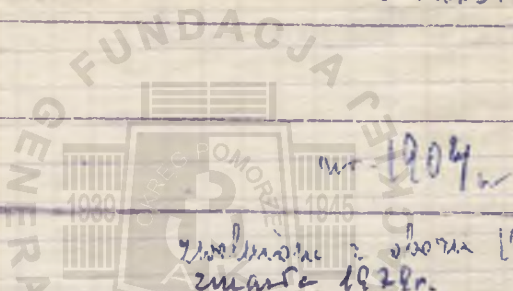
5.21.1.1.

Rawensbrück 6
Z.W. 2-AK. Wypr. Uytveni

Pomorie

+ Brayer Maria

Dravska

Bydgoszcz
85-758

Włodzimierz z obrotu 1945 r.
Zmarła 1978 r.

Bydgoszcz

Włodzimierz ur. 1891 r. Bydgoszcz 1879 r. słyński.
Ciotka | nek. | Andrzejewskich Bronisław

Ciotka | Jerarda Dyrnogowskiej z k-to grupy wypr. "Tyburskie"
Z.W. 2-AK. Zamieszkała w Bydgoszczy, wspol. posiadaczka =

Bydgoszcz

grupa więźniów. Aresztowani 1943 r. w więzieniu
początkowo w miejscowości Nowoczek - Kłonek, następnie
do obozu w Ravensbrück.

BREYER MARIA

Łona dyspozytora ruchu na stacji
Bydgoszcz Wschód. Dostarczała informacje
Andrzejewskiemu z Jeremi koleji wykorzystywane
przez nich w grupie konsp. "Hybrydy".
Kuzynka Derengowskiego z Tczewa, współorganizacja
tej grupy.

Arestowana 16 września 1943 po spade
F. Kalinowskiego. Osobowość w obwodzie Białe
w Smoleńsku.

8-444 Jarowski, Gęślak, s. 93, 97

5. II. 1. 1.

Nowe Miasto Bydgoskie 8
Bydgoszcz
MK

Pamięć

+ Breyer Maria

Praselska

Jan i Franciszka Dorengowska

nr. 1904 z

Bydgoszcz: Pracownicy

+ 1979

Bydgoszcz

2. edycja z obwieszczeniem 1945

Zródła

Magdalena Nowogrodzka str. 359

wywiad współpraca z Dorengowską

aresztowani II połowa 1943 r.

Grupa Łądzka

5. 10. 1943 / Schmidt

Bydgoszcz

Karteczka

22

M.B.

Wieżniemi w Surowcah i obóz w Ravensbrück

Relacje i wspomnienia Gerarda Derengowskiego
d-ey Grupy wyz. "Hybryda"

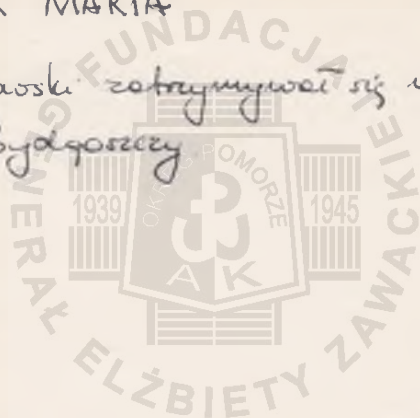

Bydgoszcz

9

BREJER MARIA

G. Derengowski zatrzymywai się u mej w czasie
pobytu w Bydgoszczy

T.: Derengowski G., insp. Tczew, I/s. 3

Mle 97

24

a

Bydgoszcz¹⁰
wyjazd AK

Bmeyer (i. n.) m.

Ćstomiek wyjazdu sieni A grupy
„Wyposek” kierowany przez Gerarda
Deręgowskiego; awersjonami z 36
ćstomiekami grupy w lipcu 1943r.

zob.: Ciechanowski J., Ruch oporn...
s. 261; J: 228/837 Gerard Deręgowski,
imp. Sber.

1002.71101

25

Bydgoszcz AA
ZLI2-AK

BREYER M.

Był (a) Członkiem sekcji "A" Prezydium o Bydgoszcz.
mcy.

B. Chmura, A. Górnowski, Ujazd..., Kształt. Len.
Muz., 1985/6, s. 15.

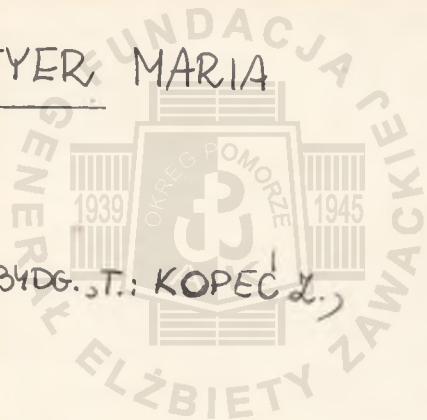
MUZ-95

BYDGOSZCZ

AK 12

BREYER MARIA

Zob. APAK, INSP. BYDG. T.: KOPEC J.

13

†
Dnia 2 września 1979 r. zasnęła w Bogu nasza
kochana matka, teściowa i babcia śp.

MARIA BREYER

lat 76

były więzień Ravensbrück

Msza św. żałobna odprawiona zostanie w dniu
5 września 1979 r. o godz. 15.45 w kościele para-
fialnym w Siernieczku przy ul. Kaplicznej, po
czym odbędzie się pogrzeb.

O czym zawiadamiają pogrążone w smutku

CÓRKA z MEŻEM, WNUKI i RODZINA

Bydgoszcz, ul. Przemysłowa 9a/1.

(18587)

89 m 2761 P. 4. 6 MC

5.21.4.1

Pomoc

R 192 / Bydgoszcz

Ravensbrück ^{Bydgoszcz}
AK "Lajard" 14

+ Breyer Maria

Dravska

Jana i Franciszka Derungowska nr. 1903 r. Złewo por-
Staregard.

Bydgoszcz. Przemysłowa 9 urodzona z Ravensbrück 1941 r.
85 zrodza 15

Ugolewski; Neugarden str. 359

wzrost współprac z kuzynem Derungowski u-
ul. Przemysłowa, anostorans II poł. 1943 r. grupa Lajard

5 to 1/9 Schmidt

Bydgoszcz.

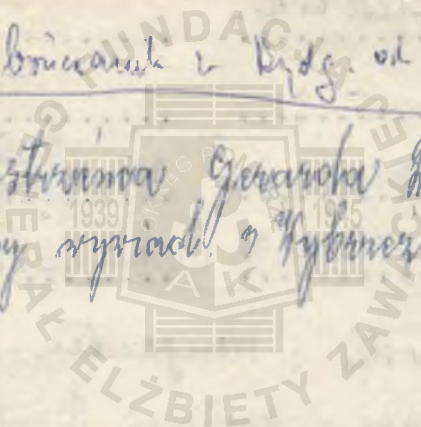
Kurierka 29

M.B.

Wzrost w Suobocianin - obior w Rauenstruck
Lete Rauenbricant v Kzdg. od p. M. Baranowsky

Relaja siastwinna Gieracha Rorenkovskiego
d-oy gimpy wyriad. "Hybnere"

a Breyer Maria

Bydgoszcz 15

gr. "Wydomek"

ciotka Gerarda Derewgowskiego

była kurierką gr. "Wydomek"

zob. Andrejewski Włodzimierz,

T:VI:1516/2418 Pom. nr 1/1

- Bydgoszcz.

1/8, X 11'09

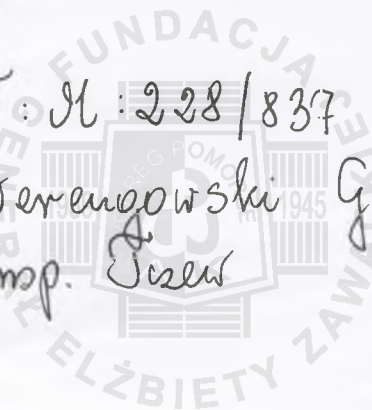
++

Bmeyer Maria

Bydgoszcz
AK^o 16
Wyczał

Zob: T. M.: 228/837

Deregowski Gerard
Imp. Tisew

48. VIII '01 22

Breyer Maria

ZESKANOWANE

